Alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026-2029

Vanhusneuvosto 09.12.2025 § 66

Valmistelija hyvinvointipäällikkö Susanna Mutanen, p. 050 316 3441

Selostus asiasta

Yleistä

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2024, 7 § määrittelee hyvinvointialueen tehtävät hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden (Hy-Te-Tu) edistämisessä. Hyvinvointialueen on seurattava asukkaittensa elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin sekä raportoitava niihin kohdennetuista toimenpiteistä ja tilannekuvasta aluevaltuustolle vuosittain. Lisäksi hyvinvointialueella on valmisteltava aluevaltuustolle valtuustokausittain laaja hyvinvointikertomus (laaja tilannekuva) ja -suunnitelma sekä neuvoteltava niistä kumppaneiden kanssa. Tästä kertomus- ja suunnitelman valmistelutyöstä vastaa hyvinvointi ja kumppanuudet palvelualue.

Edellisen valtuustokauden lopulla (3/2025) laadittiin laaja hyvinvointikertomus, joka toimii samalla myös nykyisen valtuustokauden 2026-2029 alueellisen hyvinvointisuunnitelmatyön pohjana. Kertomuksessa on nostettu esille Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen määrittelmiä vähimmäistietoindikaattoreita sekä kertomukseen on kytketty myös kuntakohtaiset kuntakortit sisältäen hyvinvointialueen ja kuntien yhteisiä indikaattoreita tilannekuvan muodostamiseksi.

Tämän kertomustyön pohjalta tälle valtuustokaudelle päivitetään alueellinen hyvinvointisuunnitelma, jossa määritellään keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvointialueelle sekä kuntien kanssa tehtävälle yhteistyölle. Suunnitelmatyön valmistelu aloitettiin keväällä heti laajan kertomustyön hyväksymisen jälkeen yhteistyössä lasten, nuorten ja perheiden-, ikääntyneiden-, työikäisten-, vammais- sekä terveydenhuollon palvelujohtajien, rakenteellisen sosiaalityön työryhmän ja verkoston, kuntien viranhaltijoiden ja hyte-koordinaattoreiden, HyTe-ohjausryhmän, sekä järjestöjen ja seurakuntien kanssa. Lisäksi asukasraadista on saatu eri painopisteisiin asukasnäkökulmaa.

Valmistelussa varmistetaan kytkös hyvinvointialueen strategiaan ja palvelustrategiaan, erityisesti ehkäisevän työn näkökulmasta. Tavoitteiden valmistelussa huomioidaan hyte-kertoimen osatavoitteet, talousarvion osatavoitteet, yhdyspintayhteistyön osatavoitteet, terveyseroihin kohdentuvat osatavoitteet sekä sisäiseen integraatioon kohdennetut osatavoitteet.

Hyvinvointialueen on neuvoteltava vuosittain kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja palveluntuottajien kanssa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä, seurannasta, toimintamalleista ja tiedonkulusta. Vuoden 2025 neuvotteluissa on määritelty yhteistä tavoitteen asetantaa palvelujen ja kuntien toimijoiden kesken. Tavoite neuvotteluissa on, että sovimme yhteisten tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisesta sekä niiden kirjaamisesta strategisiin suunnitelmiin sekä hyvinvointialueella että

kunnissa. Samalla valmistellaan kevään 2026 neuvotteluja, joissa keskeistä on sopia tavoitteita edistävästä yhteistyöstä ja niihin kytkettävistä toimenpiteistä erityisesti yhdyspintayhteistyön osatavoitteiden osalta. Keskeisenä yhteistyön tavoitteena on HYTE-kertoimen maksimointi sekä ehkäisevän työn painopisteen näkyväksi tekeminen. Alueellisen hyvinvointisuunnitelman on määrä valmistua päätöksentekoon keväällä 2026

Vaikutusten ennakkoarviointi

Vaikutusten ennakkoarviointi laaditaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman valmistelun edetessä pidemmälle.

Toimivalta

Hallintosääntö 28 §
Toimintasääntö 2 §

Asian kokouskäsittely:
Vanhusneuvosto kävi aktiivisen keskustelun liittyen ikääntyneiden palveluihin ja osallistumiseen/osallistamiseen. Esille nousi huoli niistä ikääntyvistä, jotka eivät jostain syystä osallistu esim. ikääntyville suunnattuun toimintaan tai liiku kodin ulkopuolella. Vanhusneuvosto toivoo alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa panostettavan ikääntyneiden yksinäisyyden ehkäisyyn.

Vanhusneuvosto koki hyvänä asiana suunnitelman konkreettisuuden sekä valitut painopisteet.

Tuomo Virolainen liittyi kokoukseen klo 10:11 ja Aino Arponen klo 10:24 § 66 käsittelyn aikana.

Esittelijä — Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus — Vanhusneuvosto kuulee alueellisen hyvinvointisuunnitelman luonnoksen esittelyn.

Päätös — Vanhusneuvosto kuuli alueellisen hyvinvointisuunnitelman luonnoksen esittelyn.

Susanna Mutanen poistui kokouksesta klo 11:20 § 66 päätöksen jälkeen.

Vanhusneuvosto 24.08.2026 § 23
1768/00.01.01.01/2025

Valmistelija — hyvinvointipäällikkö Susanna Mutanen, p. 050 316 3441
palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Alueellisen hyvinvointisuunnitelma on nimeltään ”Hyvinvoiva keskisuomalainen” ja se on strateginen asiakirja, joka ohjaa Keski-Suomen hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä niin hyvinvointialueen palveluissa kuin kumppanien kanssa tehtävässä yhdyspintatyössä. Lisäksi siihen liitetään hyvinvointialueen alueellinen

lasten ja nuorten suunnitelma sekä suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin edistämiseksi.

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja yhdyspinta on neuvoteltu vuosien 2025 ja 2026 aikana alueen kuntien, järjestöjen ja seurakuntien kanssa. Keväällä 2026 tavoitteet on konkreetisoitu toimenpiteisiin ja mittareihin hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa. Ne on kuvattu alueellisen suunnitelman sosiaali- ja terveyspalvelujen osiossa. Lisäksi vuonna 2025 kuntaneuvotteluissa sovitut tavoitteet on tänä keväänä täsmennetty yhdyspintayhteistyön toimenpiteiden osalta tarkemmalle tasolle yhteistyökumppaneiden kanssa. Yhdyspintayhteistyön tavoitteita on kuvattu alueelisen suunnitelman alueellisessa yhdyspintaosiossa. Lisäksi alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa on huomioitu alueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijateemaverkostojen tekemät nostot osasuunnitelmakokonaisuuksina, joita on huomioitu tavoitteiden ja toimenpiteiden asetannassa.

Keski-Suomen asukkaat ovat voineet kommentoida alueellista suunnitelmaa kevään aikana Otakantaa.fi palvelussa. Kommentit ovat käsitelty sen lisäksi myös asiakasraadissa ja sen pohjalta suunnitelmaan on nostettu asiakasraadin huomiot siitä, miten keskisuomalaiset voivat itse edistää omaa terveyttä ja hyvinvointia sekä millaista tukea esimerkiksi hyvinvointialueen tai kunnan olisi tärkeä tarjota, jos omat keinot eivät ole riittäviä.

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma on käsitelty tällä valtuustokaudella aiemmin nuorisovaltuustossa sekä vammaisten ja ikääntyneiden vaikuttamistoimielimissä.

Vanhusneuvosto evästi tuolloin valmistelijaa huomioimaan yksinäisyyden vähentämisen toimenpiteet sosiaali- ja terveyspalvelujen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn tavoitteissa, toimenpiteissä sekä yhdyspintayhteistyössä. Erityisesti toimenpiteitä on kevään aikana tarkennettu suunnitelmaan yksinäisyyden vähentämisen sekä yhteisöllisyyden lisäämisen osalta ikääntyneiden ennaltaehkäisevissä palveluissa. Yksinäisyyden ehkäisy on myös neuvoteltu kuntien ja järjestöjen näkökulmasta yhdeksi alueellisen suunnitelman yhdyspintayhteistyön tavoitteeksi. Lisäksi yksinäisyyden vähentäminen on huomioitu Terveyden edistämisen määrärahahaussa ja tähän hyvinvointialue sai rahoitusta (Kohtaamisten Keski-Suomi -hanke), jonka kehittämistyön tuloksina on vaikuttaa yksinäisten ikääntyneiden tunnistamiseen, kohtaamiseen ja osallistamiseen.

Valmistelijan näkemys on, että sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä yhdyspinnalla tapahtuvassa yhteistyössä vanhusneuvoston evästykset on huomioitu tarpeenmukaisesti ja ne on sisällytetty alueellisen suunnitelman osioihin aiemmin kuvatulla tavalla.

Talous

Hyvinvointisuunnitelman toimepiteet ovat osa palvelujen omaa toimintaa.

Vaikutusten ennakkoarviointi

Vaikutusten ennakkoarviointi on erillisenä liitteenä.

Yhteenveto

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma, eli Hyvinvoiva keskisuomalainen on laadittu laajasti eri toimijoiden kanssa ja sen kytköstä hyvinvointialueen strategiaan ja palvelustrategiaan on tiivistetty. Myös verkostoja on osallistettu huomioimaan tietopohjan tarkastelua ja teemakohtaisten tavoitteiden asettamista alueelliseen suunnitelmaan, jolloin asiantuntijatyö on huomioitu kattavasti suunnitelman tekemisessä. Laajalla yhteistyöllä saadaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet yhtenäisemmiksi alueellamme ja pystymme toteuttamaan systemaattisemmin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistötä tavoitteiden mukaisesti.

Toimivalta

Hallintosääntö 27 §
Toimintasääntö 2 §

Esittelijä

Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Vanhusneuvosto valmistelee kokouksessa lausunnon alueellisesta hyvinvointisuunnitelmasta. Pykälä tarkistetaan kokouksessa.

Kokouskäsittely:

Hyvinvointipäällikkö Susanna Mutanen poistui kokouksesta asian esittelyn ja päätöksenteon jälkeen klo 13:07.

Juha Hyötyläinen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 12:58.

Erityisasiantuntija Tuija Koivisto saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 13:04.

Päätös

Vanhusneuvosto päätti antaa liitteenä olevan lausunnon alueellisesta hyvinvointisuunnitelmasta. Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.